

Svar Rek. 22/2021, Bevara den fria rörligheten i Norden i kris-situationer

1. Rekommendation

Rekommendationen har följande lydelse:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

- att stärka Gränshinderrådets mandat och roll
- att etablera ett permanent gränsregionalt statistiksamarbete

2. Meddelande från Nordiska ministerrådet

Gränshinderrådets mandat

Nordiska ministerrådets Gränshinderråd har från och med den 1 januari 2022 ett nytt mandat från de nordiska regeringarna. Mandatet kan läsas i sin helhet här:

<https://www.norden.org/sv/information/mandat-granshinderradet-2022-2024>

Mandatet har på flera punkter anpassats för att ytterligare stärka det nordiska gränshinderarbetet och pekar ut flera aktörer, utöver Gränshinderrådet, som är avgörande samarbetspartners för att driva gränshinderarbetet framåt. Exempel på sådana aktörer är de nordiska informationstjänsterna och Nordiska rådets Gränshindergrupp.

Gränshinderrådets roll i kristider har genom det nya mandatet definierats och stärkts. Gränshinderrådet ska uppmärksamma nationella regeringar och relevanta ministerråd samt sektorer om mobilitetsproblem som uppstår i Norden och inte minst i gränsregionerna, samt stå till förfogande med sin kunskap och sitt nätverk. Gränshinderrådet ska därmed bidra till ett bättre kunskapsunderlag för en mer effektiv nordisk samordning rörande problem med den fria rörligheten som uppstår i kris-tider.

Det nya mandatet stärker också samarbetet mellan Gränshinderrådet och de nordiska samarbetsministrarna. Under mandatperioden 2022–2024 ska Gränshinderrådet och de nordiska samarbetsministrarna träffas minst en gång per år för dialog och för att utbyta information.

Gränshinderrådet ska framöver också säkra barn-och ungdomsperspektivet och funktionshinderperspektivet genom att regelbundet bjuda in representanter från

Ungdomens Nordiska råd samt Funktionshinderrådet till sina möten.

Gränsregionalt statistiksamarbete

Utmaningen med utbyte av mikrodata mellan de nordiska statistikmyndigheterna är fortfarande olöst. Denna problematik avser juridiska hinder med koppling till svårigheter att dela personkänsliga mikrodata mellan de nordiska statistikmyndigheterna.

Nordic Mobility-projektet, som avslutades 2021, hade som syfte att utveckla och ta fram gränsregional statistik. Projektet genomfördes av de nordiska statistikmyndigheterna under ledning av Statistikcentralen i Finland. Den gränsregionala statistik som togs fram har publicerats i den nordiska statistikdatabasen www.nordicstatistics.org. Därutöver publicerades i januari 2021 rapporten "Nordic Cross-border Statistics". Utöver resultaten innehåller rapporten även en utvärdering som statistikmyndigheterna har genomfört rörande upprättandet av ett stadigvarande gränsregionalt statistikutbyte. Mer om rapporten och resultaten kan läsas här: <https://www.norden.org/sv/nyhet/morkertalen-minskar-nya-siffror-kastar-ljus-over-granspendlingen-i-norden>

För att lösa problematiken har de danska och svenska statistikmyndigheterna SCB (SE) och DST (DK), sedan projektet avslutades, undersökt möjligheten att ta fram gränsregional statistik i Öresundsregionen. De har undersökt möjligheten att använda registerdatauppgifter för att ta fram gränsregional statistik. Denna lösning är inte baserad på delning av mikrodata mellan länderna utan på registerdata. Resultatet av detta arbete presenterades på ett webinarium den 2 februari 2022 som Region Skåne anordnade. På seminariet presenterades gränsregional statistik mellan Sverige och Danmark mellan åren 2016 – 2020. Framöver kommer det att utvärderas om det finns förutsättningar huruvida den svensk-danska modellen kan skalas upp till en nordisk nivå.

Det pågår även andra projekt som skall bidra till att det finns grundläggande förutsättningar för utbyte av data över gränser. Dessa kan eventuellt bidra till att lösa utmaningen med utväxling av statistiska data mellan de nordiska länderna på en mera permanent basis. Exempel på projekt är 1) The Nordic Commons (MR-S, Nordforsk m.fl.) och 2) Achieving the World's Smoothest Cross-Border Mobility and Daily Life Through Digitalisation (MR-DIGITAL). Under projektperioden för MR-DIGITALS projekt (2021–2023) kommer det att tas fram användbara och permanenta lösningar på gränsöverskridande datautbyte och samarbete mellan myndigheterna.

Nordiska ministerrådet anser därmed att rekommendationen är uppfylld i förhållande till Gränshinderrådets stärkta mandat och delvis uppfylld i förhållande till gränsregionalt statistiksamarbete.